

د پرائیستي ورځ پرمهال د ملگرو ملتونو چارواکو د افراطي تاوتریخوالي د مخنیوي په برخه کې د ښځو د لار پراخې ونډې غږ وکړ

کابل، د ۲۰۱۶ کال د اکتوبر ۲۶ – د ملگرو ملتونو یوه لوړ پوړي چارواکي نن په کابل کې د مدني ټولني استازو سره له لیدني وروسته وویل: د ښځو خونديتوب او د هغوی پیاوړتیا له افراطي تاوتریخوالي سره د مبارزې د ستراتیژي لپاره اړینه دی.

نننی ناسته په ۲۰۱۶ کال کې د پرائیستي ورځې د لمانځلو لپاره جوړه شوې وه، چې پام یې په سوله او امنیت ورتول دی او د افغانستان د بیلابیلو مدني ټولنو هغو ښځینه استازو په کې گډون کړی وو چې د سولې او امنیت په تړاو موضوعاتو باندې کار کوي. د ملگرو ملتونو دوو لوړ پوړو چارواکو هرې یوې د افغانستان لپاره د ملگرو ملتونو د سرمنشي د ځانگړي استازي مرستیالي پرنیلا کارډیل او د ښځو د پیاوړتیا او د جنسیت برابری په برخه کې د ملگرو ملتونو د ادارې استازې الیزیرا ساگینبایوا په یوه آزاده او پرمختللي ټولنه کې د ښځو مهم رول په ډاگه کړ چې په دې کې په افراطي تاوتریخوالي کوونکي باندې له بدلیدو څخه د دوی د کورنیو او یا هم د ټولني د غړو مخنیوی هم راځي.

میرمن کارډیل وویل: "په افغانستان کې، د تعصب پر باور ولاړ سیستم افراطي ایډیولوژي، ښځې او نجونې د هغوی له بنسټیزو بشري حقونو لکه د گړځیدو راکړځیدو، آزادۍ او ښوونې او روزنې او روغتیايي آسانتیاوو ته له لاس رسې بې برخې کوي." نوموړې همدارنگه د حکومت مخالفو عناصرو له لوري ښځو ته د فزیکي سزا ورکولو او وژلو په تړاو اندېښنه څرگنده کړه او د نه زغم د پیغام په ورکولو یې زیاته کړه: "سیاسي، مذهبي یا ټولنیز لنډ مهاله تبعیض، بې برخې کول او تاوتریخوالی له نړیوالو بشري معیارونو سره چې د افغانستان په قوانینو کې خوندي دي، اړخ نه لگوي."

د ښځو په توگه د افراطي ایډیولوژي د قربانیانو له محدود تصور ورهاخوا، ښځې له افراطي تاوتریخوالي سره د مبارزې په برخه کې مهم رول لوبوي. په افغانستان کې د سولې او برابری لپاره د افغان ښځینه مشرتابه د هڅو او هاند د ستایلو تر څنګ اغلی ساگینبایوا د ښځو د مشرتابه د بدلون په اړتیا او د تصمیم نیونې په ټولو سطحو کې د ښځو د فعال گډون لپاره د فضا په رامینځ ته کولو رڼا واچوله. نوموړې وویل: ښځې په افغانستان کې د تل پاتې سولې د لټون لپاره تر ټولو ستره نه کارول شوي سرچینه ده. د ښځو پیاوړتیا او د جنډر برابري د پراختیا، روغې جوړې او د ځوانانو د افراطي کیدو په وړاندې د دریدو یو مهم لامل دی.

په ننني غونډه کې د مدني ټولنو استازو د سیمه ییزې ټولني هغه نوښت ته هم اشاره وکړه چې پر مټ یې ښځې په خپلو ټولنو کې په ښوونځیو، کارځایونو او کورونو کې له خپل اغیز څخه کار واخلې څو افراطي ایډیولوژي چې تاوتریخوالی هڅوي او پالې یې، وننګوي. د بیلگې په توگه ښځې د کورنۍ په نارینه غړو فشار اچوي چې د اورپکۍ له لیکو سره یو ځای نشي. دغه بحث همدارنگه په دې هم رڼا واچوله چې ښځې کولی شي نور هغه کسان وهڅوي چې د افراطیت په لار شوي او ځیني وخت د بیوزلی او له پامه غورځول کیدو دې لارې ته هڅولي وي.

د یونا ما مرستیالي میرمن کارډیل وویل: "زه افغان حکومت هڅه وم څو د جنسیت د حساسیت په پام کې نیولو او د بشري حقونو پر بنسټ ولاړه داسې پالیسي جوړې کړي، چې د افراطي تاوتریخوالي اساسي لاملونو په کې راوغاړي." میرمن ساگینبایوا زیاته کړه: مور اړتیا لرو څو د افراطي تاوتریخوالي د کمولو او مخنیوي په موخه د ښځو تجربې وپېژنو، جوړې یې کړو او پراخې یې کړو." ددې پالیسیو په عملي کولو کې باید دا ډاډ رامنځ ته شي، چې د میرمنو او نجونو لپاره په سیاست او پروگرامونو کې منظمه پانگونه کیري چې میرمنې د جگړې د مخنیوي په مسله کې مساوي برخه لري او د شخړو د حل په برخه کې د هغوی لپاره زمینه برابره ده.

د مدني ټولني گډونوالو له ملگرو ملتونو، حکومتي چارواکو او مرسته کونکو وغوښتل، چې د فساد او بې وزلۍ په گډون د بنسټ پالنې د ریسو د له منځه وړلو لپاره ډیره مرسته وکړي. د ښځو د هڅونکي ځواک په درک کولو سره، گډونوالو میرمنو همدارنگه غوښتنه وکړه، چې د ښځو په دیني زده کړو او پوهې دې ټینګار وشي، چې وکولی شي د بنسټ پالې ایډیولوژي له ننګونې سره دسوله ییزو مذهبي ارزښتونو او د نه تاوتریخوالي او زغم په پیاوړو روایتونو سره چلند وکړي.

په ۲۰۱۰ کال کې د پرانیستي ورځې د غونډو موخه دملگرو ملتونو د امنیت شورا د ۱۳۲۵ (۲۰۰۰) پریکړه لیک او ورپسې د ملگرو ملتونو ۷ نورو تعقیبي پریکړه لیکونو د عملي کولو لپاره دملگرو ملتونو د مشرتابه او په نړیواله کچه د بنځو د سازمانونو ترمنځ د خبرو اترو ملاتړ وشي. دغو وسایلو د سولې رامنځ ته کیدو په گډون په امنیتي او سیاسي انتقال کې د بنځو معنا لرونکي مشرتابه رامنځ ته کړه. په کابل کې د پرانیستي ملي ورځې په غونډې سربیره، یوناما د هرات، بامیانو، کندهار، بدخشان، ننګرهار او گردیز په گډون په ټول هیواد کې په افراطي تاوتریخوالي ورته مشورې ترسره کړيدي.

د ملگرو ملتونو د امنیت شورا د ۲۲۴۲ (۲۰۱۵) پریکړه لیک او د ملگرو ملتونو دسرمنشي لخوا د افراطي تاوتریخوالي د مخنیوي په برخه کې د عملي پلان په تعقیب، میرمن کارډل او میرمن ساګینبايوا یوخل بیا د افغان ادارو او مدني ټولنولخوا د میرمنو د پیاوړتیا او افراطي تاوتریخوالي ته د ځواب ورکولو او مخنیوي په برخه کې په خپلو ژمنو ټینګار وکړ.

لا زیات معلومات په لاندې پته تر لاسه کولی شئ:

د بنځو په چارو کې د ملگرو ملتونو اداره: ellie.vanbaaren@unwomen.org
یوناما: spokesperson-UNAMA@un.org